



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus

Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat de Legibus, de Præceptis
Decalogi, de Restitutione, ac de Contractibus

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. I. De Sacrilegio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40673

Q U Æ S T I O VI.

De Irreligiositate, & in specie de Sacrilegio, Blasphemia, & Tentatione Dei.

Diximus in principio quaestionis superioris, virtuti Religionis opponi per defectum Irreligiositatem, quæ plura sub se vitia continet: Omissis aliis, videlicet Perjurio, & Adiuratione, de quibus infra cum de Juramento, necnon Simonia, de qua cum de Restitutione in particulari, agendum hic superest de Sacrilegio, Blasphemia, & Tentatione Dei.

ARTICULUS I.

De Sacrilegio.

- I.** Sacrilegium est rei Sacrae lesio. Triplex autem est, Personale, Locale, & Reale: Specialiter autem in Confessione aperienda sunt Sacrilegii species.
- II.** Probabiliter tres ista Sacrilegii species sunt atomæ, non subalterna; itant de consilio, non de precepto explicandus sit in confessione modus Sacrilegii, tanquam circumstantia aggravans.
- III.** Quanam Persona dicatur Sacra, itant eam ledens Sacrilegium committat?
- IV.** Per lesionem Personæ Sacrae quadrupliciter committitur Sacrilegium; injiciendo manus violentas, perducendo ad tribunal saeculare, subji-ciendo oneribus vectigalium, & per actiones venereas.
- V.** Novitius non habens votum castitatis non est sacrilegus, si carnaliter peccet. Quid de habente hoc votum, si alios inducat ad peccandum carnaliter? Quid de Sacerdote Græco, si peccet contra castitatem?
- VI.** Communius docent contra nonnullos, fractionem cujuscumque voti esse sacrilegam.
- VII.** Quare non sint sacrilega omnia peccata Personæ Sacrae, sed solum peccatum contra castitatem?
- VIII.** Quare percussio Clerici habentis primam Tonsuram, & Novitii sit sacrilega, & non sit sacrilegum peccatum istorum contra castitatem?
- IX.** Quinam dicatur locus sacer, cuius violatio sit Sacrilegium?
- X.** Latius patet locus sacer relate ad effectum gaudendi immunitate, quam relate ad effectum constituendi furtum, verbi gratia, sacrilegum.
- XI.** Locus sacer violatur per illas dumtaxat actiones, quæ in locis Sacris intuitu Religionis prohibentur, puta per effusionem sanguinis, vel seminis, si delicta sint publica, per extractionem violentam e loco Sacro, per mercatus, convivias, furta, &c.
- XII.** Est sacrilegum furtum sacri de sacro, Sacri de non Sacro, & non sacri de Sacro, si res non sacra sit in Ecclesia custodia causa, aut illi commodata.
- XIII.** Num sit Sacrilegium furari aliquid e Sacristia? Non est sacrilegium furari aliquid e Clausuris Religiosorum, aut ex Oratoris prioratis. Quid de furto in Oratoris Xenodochiorum, & Eremitiorum?
- XIV.** Nomine rei Sacrae veniunt Sacramenta, ornamenta Ecclesie benedi-
- r. Ita,

Eta, bona Ecclesia, & similia. Non tamen Tempus, & locus; unde de se non est Sacrilegium peccare die festo, aut in Ecclesia.

XV. *Est Sacrilegium concupiscere copulam habendam in Ecclesia; sed non est Sacrilegium in Ecclesia concupiscere copulam habendam extra Ecclesiam. Actus turpes si in Ecclesia committantur, explicandum est in Confessione.*

XVI. *Multipliciter Sacrilegium reale committi potest; praesertim si quis abutatur aut rebus, aut verbis sacris, si irreverenter officium recitetur, si imagines Sacrae, vel Reliquia male habeantur, &c.*

I. **S**acrilegium idem sonat, ac sacre rei lesio, seu violatio. Dicitur autem res sacra, quae ad cultum Dei consecrata est, sive ex lege Divina, sive Ecclesiastica: Quia tamen triplex genus rerum Deo consecrantur, videlicet Personae, loca, & aliae res, ideo triplex genus Sacrilegii datur, nempe Personale, Locale, Reale, seu violatio personae Sacrae, loci sacri, & alterius rei sacrae: Unde specialiter in Confessione aperiendum est, personae, an locus, an alia res sacra violata sit? cum species peccatorum ex Trident. aperiendi debeant in confessione.

II. Quæritur tamen primo; An hæc divisio Sacrilegii in has tres species sit divisio in species subalternas, hoc est, quæ continent sub se alias species, an vero in infimas, & atomas?

Respondeo, Suar. lib. 5. de Sacram. cap. 5., Less. lib. 2. cap. 47. dub. 3., Filliuc. putare, divisionem hanc esse in species subalternas; Unde fit, in confessione non solum explicandum esse, num persona, aut locus, aut alia res sacra laesa sit, sed etiam modum particularem Sacrilegii; verbi gratia, num persona sacra violata sit per percussorem, aut per fornicationem; num locus per ef-

fusionem sanguinis, aut feminis; num res sacra violata sit per violationem Sacramentorum, & praesertim Eucharistiae, aut aliarum rerum Sacrarum?

Verum D. Th. 2. 2. quæst. 99. art. 3., Cajet., Trull. hic putant probabilius divisionem illam Sacrilegii esse in tres species ultimas; Unde fit, modos prædictos Sacrilegii differre tantum numero; sicut differt sacrilegium commissum contra Petrum a commissio contra Paulum; vel saltem differre secundum circumstantiam aggravantem. Ratio D. Th. est, quia solum habitudo ad sanctitatem istarum specierum est simpliciter diversa; Nam persona dicitur sacra, quia est subiectum sanctitatis; locus dicitur Sacer, quia continet personas, & res sacras; res aliae dicuntur Sacrae, quia ad sanctitatem ordinantur. Adde, quod si istae species non essent infimae, difficillimum esset assignare species infimas in confessione explicandas; unde quamvis consilium sit explicare modos illos significatos Sacrilegii, in quantum sunt sacrilegi, & virtuti religionis opponuntur, possunt tamen citra culpam reticeri.

III. Quæritur secundo; Quid veniat nomine personae Sacrae, & quot modis lædatur?

Respondeo, personam sacram dici, quæ vitæ statu, vel per votum, vel per sacrum Ordinem Deo specialiter est consecrata: Tales sunt Clerici omnes, & Religiosi, ac Religiosæ, etiam si nondum professionem emisissent. Quare si huiusmodi personae lædantur, quatenus Sacrae, seu quatenus in Dei cultum destinatae sunt, sacrilegium committitur: Et quia Ecclesia intuitu virtutis Religionis prohibuit, ne in eas violentæ manus injiciantur, ne ad secularia iudicia pertrahantur, ne vectigalibus, & tributis subiciantur, ideo Sacrilegium committitur eas in his actionibus offendendo, quia offenditur

Deus in personis sibi specialiter dedicatis.

IV. Quadrupliciter itaque committitur Sacrilegium per læsionem personæ Sacræ. Primo, per violentam manuum injectionem. Secundo, per usurpatam jurisdictionem quoad forum, seu si ad sæculare tribunal pertrahantur. Tertio, si subjiciantur oneribus vestigialium. Quarto, per actiones venereas; itaut qualibet persona habens votum castitatis sacrilegium committat, si carnaliter peccet, sive corpore, sive etiam mente, quia abutitur persona Deo per tale votum dicata, tam corpore, quam anima.

V. Novitius tamen non habens votum castitatis, si carnaliter peccet, sacrilegium non committit: Sicuti nec committit Sacrilegium, qui habens votum castitatis inducit alios ad peccandum carnaliter, apud Tambur. lib. 2. Methodi Confess. cap. 6. §. 5. Et ratio est, quia per votum castitatis videtur homo se obligare tantum ad non peccandum contra castitatem, seu ne ipse in sua persona delectationes venereas admittat, non vero ne alios in easdem inducat; propriam enim, non alienam castitatem promittit. Putat etiam Tambur. in Decalogum hic, Sacerdotem Græcum non esse sacrilegum, si peccet contra castitatem; quia non constat emitti a Sacerdotibus Græcis votum ullum castitatis.

VI. Dubium est, Num habens votum, verbi gratia, jejunandi, obediendi, &c., sit etiam sacrilegus, si non jejunet, obediat, &c. Affirmant communius cum Less., Cajet., Valent.; quia per quodcumque votum tam persona relate ad illam operationem, quam res, quæ promittitur, Deo specialiter dicatur. Sed probabiliter negant Pal., & Tambur. hic ex Suar. tom. 1. de Relig. tract. 3. lib. 3. cap. 3.; quia nihil sa-

crum violatur; sed solum peccatur contra fidelitatem Deo debitam per promissionem, seu votum: Quare ex Suar. sola violatio voti solemnissimæ castitatis est sacrilega, quia per tale votum dumtaxat persona ex ordinatione, & acceptatione Ecclesiæ Deo specialiter dicatur anima, & corpore: Jejunium vero, quod promittitur per votum, non dicitur res Deo dicata, sed solum promissa; unde qui violat votum jejunandi, non peccat contra virtutem Religionis, peccat tamen peccato perfidiæ contra Deum explicando in confessione, seu contra fidelitatem Deo debitam; Et idem putat Suar. dicendum de violante votum simplex castitatis. Communius tamen docent, ut diximus, omnem voti fractionem esse sacrilegam; & Sanch. lib. 7. de Matrim. disp. 27. probabiliter docet, votum simplex castitatis a voto solemnissimæ non differre specie; Unde satis est in confessione dicere, commissum esse peccatum contra votum castitatis, vel cum habente votum castitatis, non explicando Sacerdotium, aut professionem.

VII. Ex dictis inferitur primo, Quare si Sacerdos furetur, blasphemet, &c., non sit sacrilegus? Contra vero si violet votum castitatis? Disparitas est, quia persona per votum specialiter Deo dicatur relate ad operationem, quam vovet, & ideo violando votum violatur persona sacra, quatenus sacra est: At furando, blasphemando, &c., solum læditur jus naturale, & divinum, non vero persona sacra, quatenus sacra est; aliter omnia peccata Sacerdotum essent Sacrilegia: Verum quidem est, quod Sacerdos sit sacrilegus, si in mortali celebret, vel Sacramenta suscipiat, aut conferat; id est tamen propter irreverentiam gravem, quam irrogat rebus sacris, atque adeo tale sacrilegium non est ratione personæ, sed ratione rei Sacræ.

VIII.

VIII. Inferitur secundo disparitas, quare percussio Clerici etiam habentis primam tonsuram, & novitii nullum habentis votum sit sacrilega; Et contra fornicatio eorundem non sit sacrilega? Ratio est, quia persona etiam per primam tonsuram, & per novitiatum sacratur Deo, juxta institutiones Ecclesiasticas, itaut per percussionem censeatur persona sacra violari: Contra tamen juxta institutiones Ecclesiasticas non censetur per primam tonsuram, aut per novitiatum ita sacrari Deo persona, ut committat sacrilegium, si fornicetur. Et per hæc etiam patebit, quare effusio sanguinis, vel seminis facta in loco Sacre sit sacrilegium; non vero blasphemia, aut aliud enorme peccatum non specialiter ab Ecclesia prohibitum, si in loco Sacro committatur?

IX. Quaritur tertio; Quanam loca dicantur Sacra, & quomodo violentur?

Respondeo, nomine loci Sacri, quoad hunc effectum constituendi sacrilegum peccatum in eo commissum, venire solum Ecclesias, Cæmeteria, Monasteria, Hospitalia, & Oratoria auctoritate Episcopi approbata, in quibus tam sacrificium Missæ, quam alia divina officia celebrantur.

X. Notandum tamen, quod nomen Ecclesiæ in favorabilibus, seu relate ad effectum gaudendi immunitate, importet etiam Ecclesiæ fabricam, parietes, turres, tectum, januam, scabellum, atrium, claustrum, & ambitum exteriorum: in odiosis tamen, seu relate ad effectum constituendi, verbi gratia, furtum sacrilegum, nomen Ecclesiæ importat solum Ecclesiam cum suis cappellis, & cæmeterio, ut notat Sanch. lib. 9. de Matrim. disp. 15. num. 23.

XI. Violatur autem locus sacer per illas tantum actiones, quæ jure Canonico intuitu Religionis in locis Sacris

prohibentur.

Primo itaque committitur sacrilegium per violationem loci sacri, quoties injuriose effunditur in loco Sacro sanguis, vel semen, juxta explicanda in de Matrimonio. Ubi notat Tambur. lib. 2. Meth. Confes. cap. 6., hujusmodi delicta, ut sint sacrilega, debere esse publica, & notoria; quia intantum committitur Sacrilegium, inquantum polluitur Ecclesia, & indiget reconciliatione; sed non polluitur Ecclesia per hæc delicta, nisi sint publica, & notoria; ergo si sint occulta, non sunt sacrilega. Ita Pont., Vasq. contra Suar., Sanch., Bonac., qui putant esse sacrilega, etiam si sint occulta.

Secundo, si locus sacer destruat, spoliatur, incendatur, &c.

Tertio, per Sepulturam vel excommunicati vitandi, vel non baptizati, etiam si infantis, modo parentes saltem fideles non sint, ex Sayr.

Quarto, per extrationem violentam personæ a loco Sacro.

Quinto, si in Ecclesia turpes ludi exercentur.

Sexto ex Suar. apud Trull., si in Ecclesia fiant mercatus, deambulationes, conclamationes, secularia concilia, convivia, strepitus judiciorum secularium, (non tamen Ecclesiasticorum, quæ præsumuntur pietatem concernere) & alia hujusmodi, quæ divinum cultum impediunt; Quamvis ex D. Th. in necessitate ea liceant aliquando, verbi gratia, ob multam pluviam, ob solis æstum, si alius locus opportunus ad se recipiendum absit; dummodo a strepitu, & immodesta comotatione absteatur; Immo nec videtur grave peccatum aliqua particularis comestio moderata, & honesta in loco Sacro facta sine necessitate, dummodo fiat sine tumultu, clamore, & scandalo, ut dicitur de deambulationibus, & parla-

men-

mentis, quia non videtur gravis injuria irrogari sanctitati loci.

XII. Septimo, Sacrilegium ratione loci sacri committitur per furtum rei etiam profanæ ibi commissum: Etenim ex cap. *Quisquis inventus* 17. *quæst.* 4. sacrilegium est non solum furtum Sacri de Sacro, & Sacri de non Sacro, sed etiam non sacri de sacro, seu rei profanæ de loco sacro. Notat tamen Tambur. lib. 2. Methodi Confess. cap. 8. cum Lug., Pal., Azor. contra Suar. Vasq., Laym., Bonac. non esse sacrilegium quodlibet furtum rei profanæ, seu non sacræ in Ecclesia commissum, sed solum quando res non sacra est in Ecclesia custodiæ, aut securitatis causa, vel est Ecclesia commodata, itaut Ecclesia de re illa teneatur; quia tunc aliquo modo ad Ecclesiam pertinet. Unde non committit Sacrilegium, qui crumenam divitis in Ecclesia furatur, aut gladium parochi, quem parochus possidet nomine suo, non Ecclesiæ: Committit vero (ut communiter docent contra Fagund. in secundum præceptum Ecclesiæ lib. 2. cap. 5. num. 21.) duplex specie sacrilegium, reale scilicet, & locale, qui rem sacram de loco sacro furatur, verbi gratia calicem in Ecclesia, vel in Cæmeterio, aut in Sepultura sub Ecclesia, quæ etiam venit nomine loci sacri.

XIII. Dubium tamen est; An sit sacrilegium locale, si quis furetur aliquid e Sacristia?

Sanch. loc. cit. num. 31. contra aliquos Neotericos putat, nomine loci sacri non venire Sacristiam, quia est extra Ecclesiam. Illud certum est, non esse sacrilegium locale furari aliquid in Claustris Religiosorum, quamvis gaudeant immunitate; Immo nec in Oratorio domus privata, in quo de licentia Episcopi celebratur; quia hujusmodi Oratoria privata non veniunt nomine loci sacri, ne in favo-

rabilibus quidem, cum non gaudeant immunitate; possunt enim ad nutum fundatoris in profanos usus converti. Demum de Oratoriis Xenodochiorum, & Eremitiorum, quæ auctoritate Episcopi sunt erecta, quæ non sunt benedicta, aut consecrata, dubium est apud Doctores, an veniant nomine loci sacri? Sanch. num. 39. affirmat, quia ad profanos usus converti nequeunt, & gaudent immunitate, quamvis in eis divina officia non celebrentur.

XIV. Quæritur quarto; Quid veniat nomine rei sacræ, per cujus violationem committitur Sacrilegium?

Respondeo, venire, Primo Sacramenta. Secundo Vasa sacra, quæ sunt instrumenta rebus sacris administrandis, necnon imagines Sacras, & Reliquias Sanctorum, ad quæ reducuntur verba sacra. Tertio ornamenta Ecclesiæ, vel Ministrorum; quæ scilicet per specialem benedictionem, vel consecrationem divino cultui deputantur, unde horum omnium profanatio, vel furtum est sacrilegium; Sicut etiam destructio irreligiosa templi, ejusque profanatio, vel abusus ad choreas, ad obscenas comædias, &c., necnon abusus Sacramentalium, puta aquæ lustralis, vel candela, aut rami benedicti. Quarto demum nomine rei sacræ veniunt bona Ecclesiæ, decimæ, primitiæ, &c. quia hæc suo modo sacrata sunt, & ad cultum Dei deputantur, quatenus destinantur sustentationi eorum, qui Dei cultui inserviunt, unde eorum pariter furtum sacrilegium est.

Contra vero nec tempus, nec locus veniunt nomine rei sacræ, quamvis divino cultui specialiter dicentur; unde peccans die festo, aut hebdomada Sancta, vel peccans in Ecclesia non committit ex hoc capite sacrilegium; eo quod non est specialiter prohibitum intuitu Religionis peccatum

tum tali tempore, vel tali loco: Effet folum sacrilegium ratione temporis facti, si dies festi violentur operibus servilibus; & aliis prohibitis, ut notat Trull. ex Les.

XV. Est etiam sacrilegium ratione loci, si quis, verbi gratia, concupiscat copulam habendam in Ecclesia; quamvis non sit sacrilegium concupiscere in Ecclesia copulam habendam extra Ecclesiam. Et ratio disparitatis est, quia in primo casu objectum actus interni est sacrilegium; in secundo casu circumstantia loci non fert secum speciem sacrilegii. Ita Doctores communius; Quamvis Suar. tom. 1. de Relig. lib. 3. cap. 7. putet, non solum pollutionem occultam; sed etiam tactus impudicos habere specialem malitiam in confessione aperendam, si in Ecclesia committantur, non quidem ex ullo præcepto Ecclesie, sed ex vi legis naturalis prohibentis fieri in Ecclesia; actus turpes ob reverentiam loci sacri.

XVI. Ex dictis sequitur, sacrilegium reale esse suscipere, vel administrare Sacramenta in mortali. Secundo, abuti sacris vasibus, puta uti calice consecrato ad bibendum. Tertio, abuti sacris verbis ad superstitiones, ad facetias, ad amatoria, ad stabi- liendas hæreses. Quarto, Sacrilega est omnis irreverentia, quæ committitur in recitando divino officio, vel in sacris cæremoniis obetundis, quamvis sæpe a Sacrilegio lethali ex materia parvitate irreverentia isthæc excusetur. Quando tamen Sacerdos (quod utinam nunquam accidat) ut brevi Missam absolvat, notabiliter obtruncat verba, & cæremônias confundit, irreverentia certe non est levis, nec sacrilegium veniale. Quinto, male habere imagines, & reliquias, puta illas inhoneste pingendo, vel istas dispergendo, ne colantur. Sexto, invasio bonorum, vel juriam

Ecclesiasticorum, retentio legatorum Ecclesie, &c.

ARTICULUS II.

De Blasphemia.

- I. Blasphemia proprie solis verbis, non vero factis contumeliosis exhibetur contra Deum, aut Sanctos, sive mente, sive ore, sive scripto.
- II. Non datur materia parvitas in blasphemiam, etiamsi joci gratia proferratur.
- III. Ex consuetudine sine plena advertentia blasphemare non vacat culpa lethali.
- IV. Blasphemia hereticalis continet hæresim, seu quod articulo fidei directe opponitur; secus vero Blasphemia simplex. Hæreticalis aut tollit a Deo quod habet, aut per contumeliam tribuit Deo, quod non habet.
- V. Simplex Blasphemia est quadruplicis generis, Enunciativa, Detestativa, Irrisoria, & Juratoria.
- VI. Probabiliter non differunt specie Blasphemia in Deum, & Blasphemia in Beatam Virginem, & in Sanctos; nisi proferantur in Sanctos ob propriam eorum excellentiam.
- VII. Qui maledicit creaturis, in quantum Creature Dei sunt, profecto blasphematur; sicut qui rebus sacris maledicit: Quid si quis creaturis irrationabilibus maledicat? Et quid si tempori, pluvie, ventis?
- VIII. Discutuntur plures formulae, quæ frequenter usurpantur, num sint Blasphemia.
- IX. Quid de formula illa conditionata, Deum abnego, si res non ita se habet? Quid de illa, Per vitam Dei? aut de illa alia, Corpo di Dio con voi?

X. In